

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-136/23-5649/2
Podgorica, 21. decembar 2023. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

PODGORICA

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 14. decembra 2023. godine, razmotrila **Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je Skupštini Crne Gore podnio poslanik Bogdan Božović**, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

M I Š L J E N J E

Dostavljenim predlogom zakona predlaže se da se Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21, 86/22 i 99/23) izmijeni član 197m, tako da glasi:

„Izuzetno od člana 17 ovog zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 25 godina staža osiguranja ili ima najmanje 15 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2024. godine.“

Predlogom zakona se, takođe, predlaže da se poslije člana 197m doda novi član 197n, koji glasi:

„Izuzetno od člana 17 ovog zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog postupka uvođenja, trajanja i okončanja stečaja, obustave proizvodnje nastale

gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, ili mu je radni odnos prestao usljed kolektivnog otpuštanja zaposlenih zbog prestanka potrebe za radom kod poslodavca u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije, ili kod privrednog društva iz ovih sektora, koje je u posljednjih dvadeset četiri mjeseca prije stupanja na snagu ovog zakona registrovalo promjenu pretežne djelatnosti, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 25 godina staža osiguranja ili najmanje 15 godina efektivno provedenih na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2024. godine.“

U Obrazloženju Predloga zakona navodi se da bi se na predloženi način uredilo pitanje kategorija osiguranika kojima je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos i uslovi koji moraju biti ispunjeni u smislu ostvarivanja njihovog prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima.

Podnosilac Predloga zakona ističe da je riječ o osiguranicima iz reda zaposlenih koji su radili na izuzetno teškim i po zdravlje opasnim poslovima. U obrazloženju se navodi i da je za sprovođenje predloženog zakona potrebno obezbijediti dodatna sredstva Budžetom Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, da bi oko 80 potencijalnih osiguranika koji ispunjavaju uslove ostvarili pravo na penziju prema predloženom penzijskom osnovu.

S tim u vezi, Vlada ističe sljedeće:

Članom 17 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 40 godina staža osiguranja i 61 godinu života (stav 1) odnosno da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navrši 30 godina staža osiguranja, od kojih najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima u sektorima metaloprerađivačke i rudarske industrije na kojima se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem (stav 2).

Nadalje, članom 197m Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je usvojen 2021. godine („Službeni list CG“, broj 145/21), propisani su povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju za osiguranike iz sektora metaloprerađivačke i rudarske industrije u odnosu na ostale osiguranike, i to na način da, izuzetno od člana 17 Zakona, osiguranik kojem je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta, a usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja ili ima najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem (stav 1), kao i da se

pravo na starosnu penziju za tu kategoriju osiguranika moglo ostvariti do 31. decembra 2022. godine (stav 2). Vlada napominje da je do isteka navedenog roka pravo na starosnu penziju pod ovim uslovima ostvarilo 209 osiguranika i da finansijska sredstva koja se godišnje za tu namjenu opredjeljuju iznose oko 1,5 miliona eura.

Imajući u vidu navedeno, Predlogom zakona bi se, u odnosu na važeće zakonsko rješenje, propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju za osiguranike iz sektora metaloprerađivačke i rudarske industrije kojima je radni odnos prestao obustavom proizvodnje.

Vlada ističe da su prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prava koja se osiguranicima obezbjeđuju za slučaj starosti, invalidnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihove porodice za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika prava. Stoga, prava iz penzijskog sistema ne ostvaruju se po osnovu prestanka radnog odnosa usljed obustave proizvodnje ili zatvaranja proizvodnih kapaciteta. Uvođenjem takvog rješenja u pravni sistem narušili bi se osnovni principi penzijskog i invalidskog osiguranja.

Vlada napominje da staž osiguranja koji se računa s uvećanim trajanjem (tzv. beneficirani staž) predstavlja institut kojim se postiže snižavanje starosne granice da bi određeni osiguranici ranije stekli pravo na starosnu penziju, te da je ovaj institut utvrđen i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojim je propisano da se osiguranicima koji rade na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima odnosno poslovima, kao i osiguranicima koji rade na radnim mjestima odnosno poslovima na kojima poslije navršenja određenih godina života ne mogu uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost, staž osiguranja u efektivnom trajanju računa s uvećanim trajanjem, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom (član 69). S obzirom da se zaposlenima u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, u zavisnosti od vremena provedenog na radu na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa na taj način, oni pravo na starosnu penziju ostvaruju s nižim godinama života od onih koje su propisane za ostale osiguranike.

Vlada napominje da je osnovni princip na kojem se temelji sistem penzijskog i invalidskog osiguranja da prava iz ovog osiguranja zavise od dužine ulaganja i visine osnovice na koju je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. Za sve osiguranike doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaća se po istoj stopi. Propisivanjem povoljnijih uslova za sticanje prava na starosnu penziju za osiguranike kojima je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta, a usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, vršila bi se redistribucija sredstava od osiguranika koji po opštim uslovima ostvaruju pravo na penziju ka onim koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima.

Stoga, prihvatanjem predložene izmjene Zakona, narušio bi se princip ravnopravnosti, povećanja broja korisnika, kao i povećanja sredstava za finansiranje penzijskog sistema, koje bi uticalo na stabilnost i održivost budžetskog finansiranja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Polazeći od navedenog, Vlada predlaže Skupštini Crne Gore da ne prihvati Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je podnio poslanik Bogdan Božović.

POTREDSJEDNIK
Mr Aleksa Bečić

